

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med lovforslaget er bl. a. at lempe reglerne for, hvornår ægtefæller eller samlevere til kommunalt ansatte kan være medlem af de stående udvalg og økonomiudvalget i en kommune.

Samfundsudviklingen har medført, at ægtefæller i dag snarere betragtes som selvstændige individer end som dele af en familie. De behøver således ikke at have sammenfaldende opfattelser af politiske eller andre spørgsmål. Denne opfattelse fører til, at det i lovgivningen vil være rimeligt i højere grad end hidtil at sondre mellem ægtefællernes interesser.

Hertil kommer endvidere et ønske om, at ikke for mange mennersker afskæres fra at deltage i det kommunalpolitiske arbejde som udvalgsmedlemmer.

Der gælder en ulovbestemt, generel regel – en såkaldt retsgrundsætning – hvorefter der til udvalgshverv ikke kan udpeges medlemmer, der har særlige personlige (uvedkommende) interesser inden for et udvalgs sagsområde. Denne retsgrundsætning er specielt for kommunalt ansatte blevet præciseret ved reglerne i § 29, stk. 2 og 3, i lov om kommunernes styrelse. Ifølge disse bestemmelser er kommunalt ansatte udelukket fra medlemskab af det stående udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter vedkommendes tjenstlige virksomhed, og kommunalt ansatte er i et vist – mere begrænset – omfang udelukket fra medlemskab af økonomiudvalget.

Et bærende hensyn bag reglerne i § 29, stk. 2 og § 29, stk. 3, er, at der opretholdes en almen tillid hos offentligheden til, at en given beslutningsproces forløber uden indflydelse fra uvedkommende hensyn. Men herudover er reglen begrundet i 2 organisatoriske hensyn. Det ene hensyn vedrører effektiviteten i udvalgenes tilsyn med forvaltningen, idet det findes uacceptabelt, at en ansat som medlem af et udvalg kan komme til at føre tilsyn med sig selv. Det andet hensyn vedrører forvaltningens effektivitet, idet det findes uacceptabelt, at en ansat som udvalgsmedlem kan komme til at

blive overordnet i forhold til den person, der er overordnet i forhold til medlemmets virksomhed som kommunalt ansat. Man kunne således frygte for, at den tjenstligt foresatte vil være utilbøjelig til at skride ind over for det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem, f.eks. i anledning af mangler ved den pågældendes arbejde, idet den tjenstligt foresatte kunne frygte for reaktioner fra vedkommende udvalg.

Efter indenrigsministeriets nuværende praksis, baseret på den ovenfor nævnte retsgrundsætning, er ægtefæller og samlevere til kommunalt ansatte afskåret fra medlemskab af de stående udvalg og økonomiudvalget i samme omfang som den kommunalt ansatte selv. Denne opfattelse er begrundet med, at ægtefællen eller samleveren vil identificere sig med den kommunalt ansattes interesser. En ændring af gældende ret for ægtefælle- og samleversituationen må – uanset at denne ikke hviler på skreven ret – kræve lovgivning.

Lovforslaget tilsigter at bringe retstilstanden i overensstemmelse med den stedfundne samfundsudvikling, idet der foretages en afvejning af hensynet til ægtefællen og samleveren som en selvstændig person og de hensyn, der bærer de udtrykkelige regler i § 29, stk. 2 og 3. Der er endvidere ved lovforslaget taget hensyn til, at den gældende retstilstand har vist sig at medføre vanskeligheder i adskillige kommuner.

Det fremhæves særligt, at lovforslaget ingen ændring medfører for den kommunalt ansattes egen mulighed for medlemskab af de stående udvalg og økonomiudvalget.

Efter gældende ret kan også andre kommunalbestyrelsesmedlemmer end de, der er gift med eller samlever med kommunalt ansatte, være afskåret fra medlemskab af udvalg. Det gælder i et vist omfang kommunalbestyrelsesmedlemmer, der regelmæssigt og i betydeligt omfang har en privat erhvervsmæssig interesse i sager, der behandles i vedkommende udvalg.

Om der foreligger en sådan betydelig erhvervsmæssig interesse, kan kun afgøres ved en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, og nærværende